

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/102/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5112243323
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Beniačová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5112243323.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a členov senátu Mgr. Márie Kašíkovej a Mgr. Františka Dulačku, v právnej veci žalobcov: I. D. D., nar. XX.XX.XXXX, II. G. D., nar. XX.XX.XXXX, obaja bydliskom O. XXXX/XX, XXX XX Q. - R., právne zastúpení spoločnosťou Burian & partners, s. r. o., so sídlom Vojtecha Tvrdeho 819/1, Žilina, IČO: 47 254 483, proti žalovanému: ARTON, s. r. o., so sídlom Komenského 27, Žilina, IČO: 31 595 154, právne zastúpený spoločnosťou Advokátska kancelária Mestická, Slovíková, s. r. o., so sídlom Hviezdoslavova 6, Žilina, IČO: 36 421 910, o zaplatenie 5.980 Eur s príslušenstvom a o vzájomnej žalobe žalovaného o zaplatenie 936,50 Eur, na odvolanie žalobcov v rade I./ a II./ proti rozsudku Okresného súdu Žilina, č. k. 6C/270/2013-179 zo dňa 30. augusta 2016, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** .

Žalovanému **p r i z n á v a** proti žalobcom v rade I. a II. nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým vydaným v prejednávanej veci) okresný súd zamietol žalobu žalobcov v rade I. a II. o zaplatenie sumy 5.980 Eur spolu s príslušenstvom, ktoré žiadali titulom úrokov z omeškania. Žalobcom v rade I. a II. uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému sumu 936,50 Eur a zároveň žalovanému priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Žalobcovia vychádzali zo zmluvy uzavretej medzi stranami sporu dňa 01.01.2009 ako zmluvy o nájme podľa ust. § 663 Občianskeho zákonníka a ako solidárni veritelia si uplatňovali voči žalovanému nárok na zaplatenie nájomného podľa ust. § 671 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v uznesení č. k. 7Co/59/2016-158 zo dňa 04.05.2016 (ktorým bolo jeho prvé rozhodnutie v súdnej veci zrušené) v ďalšom vychádzal z toho, že dotknutá nájomná zmluva je platným právnym úkonom. Konštatoval, že zmluvné dojednanie v článku 7 bod 7.4, zmluvy nemožno považovať za platné uzatvorenie dohody o aplikácii Obchodného zákonníka v zmysle § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, nakoľko uvedené ustanovenie zmluvy určovalo, že vzťahy zmluvných strán sa budú riadiť tak ustanoveniami Obchodného ako aj Občianskeho zákonníka. Potom nebolo možné objektívne zistiť pod režim ktorého hmotnoprávneho kódexu chceli účastníci zmluvy podriať vzťah tu založený. Okresný súd sa tak vzhľadom k námietke žalovaného o zániku predmetnej nájomnej zmluvy z dôvodu podľa ust. § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka zaoberal otázkou trvania zmluvného záväzku žalovaného platiť zmluvne dohodnuté nájomné v období, za ktoré si žalobcovia uplatňovali žalovanú sumu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Pre posúdenie otázky možného zániku záväzkov strán sporu z predmetnej nájomnej zmluvy považoval za určujúce

zistenie, že predmet nájmu - určitá časť pozemku KN-C č. 471/4 nachádzajúca sa v katastrálnom území E. zodpovedajúca ploche betónovej pätky predmetného reklamného zariadenia EUROBIGBOARD bol oprávnený a zároveň povinný užívať žalovaný výlučne len za účelom umiestnenia (inštalácie) jedného kusu reklamného zariadenia EUROBIGBOARD o rozmere 960 cm x 360 cm. Na druhej strane tak záväzkom žalobcov podľa § 664 Občianskeho zákonníka bolo prenechať predmet nájmu nájomcovi v stave spôsobilom na dohodnuté užívanie a v tomto stave ho na svoje náklady udržiavať. V danom prípade bolo užívanie predmetu nájmu v súlade s dojednaným účelom objektívne podmienené povolením príslušného stavebného úradu podľa ust. § 71 ods. 1 písm. c/ Stavebného zákona vydaného v konaní podľa ustanovení oddielu 4 druhej časti Stavebného zákona. Je možné vzhľadom k obsahu negatívneho vyjadrenia Mesta Žilina, odboru hlavného architekta vydaného na žiadosť žalovaného dňa 12.04.2010 ako aj obsahu negatívneho stanoviska KR PZ v Žiline, KDI Žilina rovnako vydaného na žiadosť žalovaného dňa 09.11.2010 konštatovať, že v čase rozhodovania Mesta Žilina ako príslušného stavebného úradu o povolení predmetného reklamného zariadenia, t.j. ku dňu 03.04.2012 existovala objektívna prekážka brániaca vydaniu tohto povolenia podľa vyššie uvedeného ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c/ Stavebného zákona a súčasne tak brániaca užívaniu predmetu nájmu v súlade s dojednaným účelom - umiestnením reklamného zariadenia. Aj keď Mesto Žilina ako stavebný úrad konanie o povolení stavby predmetného reklamného zariadenia zastavilo okrem iného aj pre nedoloženie stanoviska Mesta Žilina, odboru architekta mesta ako aj stanoviska ORPZ - ODI na takomto závere podľa názoru súdu prvej inštancie táto okolnosť nemôže nič zmeniť. Dôvod nevydania príslušného povolenia tak nebol zavinený žalovaným.

3. Okresný súd ustálil, že najneskôr v čase nadobudnutia právoplatnosti predmetného rozhodnutia Mesta Žilina ako stavebného úradu zo dňa 03.04.2012, t.j. ku dňu 28.04.2012 vznikla prekážka, ktorá bránila plneniu záväzku žalobcov v rade I. a II. z predmetnej nájomnej zmluvy udržiavať predmet nájmu v stave spôsobilom na dohodnuté užívanie, t.j. na umiestnenie reklamného zariadenia. Súčasne táto prekážka bránila žalovanému ako nájomcovi predmet nájmu užívať v súlade s účelom dohodnutým v nájomnej zmluve. Vzhľadom k vzájomnosti záväzkov, zánikom záväzku žalobcov v rade I. a II. došlo k zániku záväzku žalovaného ako nájomcu platiť dohodnuté nájomné. Pokiaľ tak žalovaný plnil žalobcom nájomné za obdobie po dni 28.04.2012 plnil už bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ak sa teda žalovaný vzájomnou žalobou domáhal voči žalobcom v rade I./ a II./ ako solidárnych dlžníkov vrátenia sumy 936,50 Eur ako úhrady nájomného predmetnej časti pozemku za obdobie od 01.06.2012 okresný súd konštatoval, že mu vzniklo podľa ust. § 456 Občianskeho zákonníka proti žalobcom v rade I. a II. ako osobám povinným podľa ust. § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v uvedenej sume, ako bez právneho dôvodu uhradeného nájomného. Na základe takéhoto záveru okresný súd sa už nezaoberal argumentáciou sporových strán týkajúcej sa zániku záväzkov účastníkov zo spornej nájomnej zmluvy, ku ktorému malo dôjsť následne výpoveďou žalovaného z nájmu zo dňa 24.09.2013.

4. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP priznal strane sporu, ktorá bola v konaní úspešná t. j. žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

5. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia a žiadali rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že žalobe bude v celom rozsahu vyhovieť, vzájomný návrh žalovaného bude zamietnutý a im bude priznaný nárok na náhradu trov konania. Namietali, že predmet nájmu bol v čase vydania rozhodnutia Mesta Žilina, ako príslušného stavebného úradu fakticky spôsobilý na inštaláciu zariadenia typu EUROBIGBOARD, nedošlo k zničeniu pozemku, ani k jeho zmene, pre ktorú by nebolo objektívne možné zariadenie tohto typu inštalovať. Rozhodnutie stavebného úradu je nutné považovať za prekážku právnu, nie za prekážku faktickú, súd prvej inštancie tak vec nesprávne právne posúdil. Zmluvné dojednanie účelu nájmu je dojednaním týkajúcim sa spôsobu, akým je žalovaný oprávnený predmet nájmu užívať. Tento spôsob užívania je právom nájomcu, nie jeho povinnosťou. Nájomca je povinný vec užívať iba vtedy, ak takáto povinnosť bola explicitne dohodnutá, alebo ak by neužívaním došlo k znehodnoteniu veci, pričom v tomto prípade nie je naplnený ani jeden z týchto predpokladov. Skutočnosť, že žalovaný predmet nájmu neužíval spôsobom vymedzeným v nájomnej zmluve, neznamená, že došlo k nemožnosti plnenia zo strany žalobcov. K umiestneniu reklamného zariadenia na predmete nájmu nemuselo počas platnosti zmluvy vôbec dôjsť, nakoľko sa jednalo o právo, nie povinnosť žalovaného.

6. K právnej nemožnosti plnenia žalobcovia poukazovali na ust. § 352 ods. 2 Obchodného zákonníka a v tej súvislosti aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, ktoré sa zaoberalo právnou

nemožnosťou plnenia. V zmysle záverov tohto rozhodnutia sa dlžník môže domáhať nemožnosti plnenia v dôsledku nedosiahnutia úradného rozhodnutia len v tom prípade, ak by toto bolo vydané na základe právneho predpisu vydaného po uzavretí zmluvy, nie však na základe rozhodnutia, ktoré bolo vydané síce po uzavretí zmluvy, ale na základe právneho predpisu, ktorý bol v čase uzavretia zmluvy účinný. Aj keď súd prvej inštancie na právny vzťah strán sporu aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka a neakceptoval dohodu zmluvných strán o voľbe Obchodného zákonníka, čo žalobcovia dôrazne odmietajú, poukázali na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo 23/2008, ktorým rozhodnutím založil Najvyšší súd SR pozitívny precedens a uznal, že bez ohľadu na právny režim je v súlade s princípom spravodlivosti možné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka aj na vzťahy spadajúce pod režim Občianskeho zákonníka. Ďalej poukazovali na skutočnosť, že v čase vydania negatívnych stanovísk hlavného architekta a dopravného inšpektorátu bolo platné a účinné všeobecne záväzné nariadenie Mesta Žilina č. 14/2007 v spojení s nariadením č. 11/2008. Uvedené nariadenie nezakazovalo na predmete nájmu umiestniť reklamné zariadenie, upravovalo len zóny, v akých sa nesmú stavať jednotlivé reklamné zariadenia. V čase uzavretia nájmovej zmluvy však v takejto zóne nestálo a ani sa nestavalo iné reklamné zariadenie, preto neexistovali dôvodné pochybnosti, že by rozhodnutie Mesta Žilina, ako stavebného úradu nemalo byť vydané. V dôsledku nečinnosti žalovaného došlo medzičasom k postaveniu iného reklamného zariadenia a z toho dôvodu boli vydané negatívne stanoviská hlavného architekta Mesta Žilina a dopravného inšpektorátu, pre nedodanie ktorých v podstate bolo stavebné konanie zastavené.

7. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Odvolanie považoval za nedôvodné. Uviedol, že vyvinul maximálne úsilie pre vydanie povolenia na umiestnenie reklamného zariadenia, napriek tejto skutočnosti mu vydané nebolo.

8. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej „CSP“) po zistení, že sa jedná o konanie začaté pred nadobudnutím účinnosti CSP (t. j. pred 01.07.2016) v zmysle § 470 ods. 1 CSP vo veci konal a rozhodoval podľa CSP, pričom právne účinky všetkých úkonov vykonaných pred účinnosťou tohto zákona zostávajú zachované. Ďalej po zistení, že odvolanie podala včas strana sporu (§ 60 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu danom ustanovením § 379 a § 380 CSP a tento ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

9. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Ten v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

10. Primárne sa odvolací súd zaoberal posúdením námietky odvolateľa, že na právny vzťah medzi ním a žalobcami založený predmetnou zmluvou o nájme, neboli aplikované ustanovenia Obchodného zákonníka. Po preskúmaní veci odvolací súd nepovažoval uvedenú námietku za opodstatnenú. Odvolateľ nenamietal zistenia súdu prvej inštancie, že v predmetom zmluvnom vzťahu nemali oba subjekty postavenie podnikateľov, na základe čoho by sa tento vzťah aj bez dohody o aplikácii Obchodného zákonníka riadil ustanoveniami tohto právneho predpisu. Bez bližšej argumentácie odvolateľ namietal závery súdu prvej inštancie o neurčitosti dohody strán sporu, že záväzkový vzťah založený zmluvou o nájme sa bude riadiť ustanoveniami Obchodného zákonníka. Odvolací súd sa oboznámil s obsahom zmluvy o nájme a dospel k záveru, že zistenia súdu prvej inštancie o obsahu tejto dohody a jej následné právne posúdenie ako nejasného právneho úkonu vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý bol aj správne právne posúdený. V podrobnostiach odvolací súd odkazuje na dôvody, ktoré sú uvedené v odôvodnení rozsudku okresného súdu. Nesúhlasil tiež s tvrdením odvolateľa o možnosti použitia analógie Obchodného zákonníka vychádzajúc zo záverov ním označeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR. Nemožnosť plnenia ako je upravená v ust. § 575 Občianskeho zákonníka z hľadiska právnej teórie ako aj súdnej praxe, sa rozlišuje na objektívnu a subjektívnu nemožnosť plnenia. Pri objektívnej nemožnosti plnenia môže ísť o nemožnosť plnenia faktickú, pri ktorej je splnenie nemožné pre skutočné objektívne pomery znemožňujúce plnenie, ako aj právnu, pri ktorej nemožno plniť, pretože sa plnenie prieči neskoršiemu zákonnému zákazu. V oboch

prípadoch však ide o následnú (dodatočnú) nemožnosť plnenia, ktorá nastáva po vzniku záväzku ako následok určitej okolnosti, ktorá tu v dobe jeho platného vzniku nebola a v dôsledku ktorej sa stalo plnenie nemožným, napriek tomu, že v dobe uzatvorenia zmluvy bolo objektívne splniteľné. Analógia legis, ktorú navrhol aplikovať odvolateľ, tak neprichádza v prejednávanej veci do úvahy, lebo existuje právna úprava priamo v Občianskom zákonníku.

11. Žalobcovia ďalej namietali, že nemožnosť inštalovania billboardu na pozemok, ktorý bol predmetom nájomnej zmluvy, nespôsobovala nemožnosť plnenia žalovaného, ktoré mu vyplývalo z predmetnej zmluvy o nájme. Inštalovanie billboardu na predmete nájmu - pozemku chápali ako právo žalovaného, nie jeho povinnosť.

12. Zo skutkového zistenia súdu prvej inštancie, ktoré odvolatelia nespochybňovali, vyplýva, že predmet nájmu - časť parcely KNC č. 471/4 nachádzajúcej sa v kat. území E., svojou plochou, zodpovedala ploche betónovej pätky predmetného reklamného zariadenia a žalovaný mohol túto časť parcely užívať výlučne len za účelom umiestnenia (inštalácie) jedného kusu reklamného zariadenia EUROBIGBOARD o rozmeroch 960 cm x 360 cm. Vzhľadom na účelové určenie predmetu nájmu podmienkou pre plnenie v zmysle tejto zmluvy bolo vydanie správneho rozhodnutia o možnosti nainštalovať uvedený billboard na prenajatý pozemok, pričom rozhodnutím Mesta Žilina bolo konanie o umiestnení tohto billboardu na predmetnom pozemku zastavené. Nepochybne nevydanie takéhoto rozhodnutia bolo prekážkou pre osadenie billboardu, za účelom ktorého malo dôjsť k prenajatiu časti predmetnej parcely zodpovedajúcej priamo betónovej pätky osadeného billboardu. Možno preto uzavrieť, že v dôsledku nadobudnutia právoplatnosti uvedeného rozhodnutia Mesta Žilina ako staveného úradu sa plnenie podľa nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi stranami sporu stalo právne nemožným v zmysle § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie tak dospel podľa názoru odvolacieho súdu k správny právny záverom, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje. Následne je správne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o vzájomnom návrhu žalovaného, ktorým žiadal vydanie plnenia poskytnutého titulom nájomného žalobcom v rade I. a II. v čase po zániku záväzku pre nemožnosť jeho splnenia. Aj v tejto časti preto práve z dôvodov uvedených vyššie odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Zároveň potvrdil aj od napadnutých výrokov závislý výrok o trovách konania. Súd prvej inštancie dôsledne vychádzal z výsledku rozhodnutia vo veci samej a priznal nárok na náhradu trov prvostupňového konania žalovanému ako úspešnej strane sporu.

13. Rovnaká procesná situácia nastala aj v rámci odvolacieho konania. Odvolací súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu úspešnému žalovanému.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)